

قصه‌های شاهنامه

(از پادشاهی یزدگرد بهرام تا پادشاهی هرمزد انوشیروان)

(جلد ۷)

تلخیص و بازنویسی

شاهنامه

اثر

حکیم ابوالقاسم فردوسی

به کوشش: دکتر منصور رستگار فسایی

بهار ۱۳۸۵

کارنامه دانشوران ایران و اسلام

(۹۹)

رستگار فسایی، منصور، ۱۳۱۷ - اقتباس کننده.
از پادشاهی یزدگرد بهرام تا پادشاهی هرمزد انوشیروان: تلخیص و بازنویسی
کتاب شاهنامه اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی / به کوشش منصور رستگار فسایی -
تهران: میراثیان، ۱۳۸۵.

۱۳۳ ص. - (قصه‌های شاهنامه [ج ۷]) (کارنامه دانشوران ایران و اسلام: ۹۹)
ISBN 964-96878-8-2 (ج. ۷)
ISBN 964-96878-4-X (دوره)

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیها.
کتابنامه: به صورت زیرنویس.
۱. داستانهای فارسی - قرن ۱۴. ۲. فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹-۳۴۱ ق. شاهنامه -
اقتباسها. الف. فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹-۳۴۱ ق. شاهنامه، برگزیده. ب. عنوان.
ج. عنوان: شاهنامه. برگزیده. د. فروست: قصه‌های شاهنامه [ج ۷].

۸۱۳/۶۲

ج ۷، ق ۲۷، س ۸۰۵۸ / PIR

۱۳۸۵

۲۲۸۶-۸۵ م

کتابخانه ملی ایران

قصه‌های شاهنامه

(از پادشاهی یزدگرد بهرام تا پادشاهی هرمزد انوشیروان)

جلد ۷

تلخیص و بازنویسی کتاب شاهنامه
اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی
به کوشش: دکتر منصور رستگار فسایی
زیر نظر: اکبر ایرانی و علیرضا مختاریور
ناشر: میراثیان
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
چاپ اول: بهار ۱۳۸۵
لیتوگرافی: دهکده چاپ: کسری
شابک دوره: ۹۶۴ - ۹۶۸۷۸ - ۴ - X
شابک: ۹۶۴ - ۹۶۸۷۸ - ۸ - ۲

نشانی ناشر: تهران، ش. پ: ۱۳۱۵۶۹۳۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲، دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

بهای دوره (۸ جلد): ۱۰/۰۰۰ تومان

بسم الله الرحمن الرحيم

مطالعه آثار مکتوب و دست نوشته‌های به جای مانده از اندیشمندان، نوابغ و مشاهیر مسلمان برای عموم مردم خصوصاً نسل آینده‌ساز، جوانان فرهیخته و فرهنگ‌دوست امروز ایران، ضروری است. زیرا بررسی آثار علمی، ادبی، فکری و تاریخی اندیشمندان میهن اسلامی موجب می‌شود، تا آنان بدانند نیاکانشان از چه پیشینه تمدنی درخشانی برخوردار بوده، چگونه می‌اندیشیده، چگونه می‌زیستند و چگونه توانستند تمام فرهنگها بویژه تمدن دنیای غرب را - چنانکه بزرگان آنها بارها اعتراف کرده‌اند - طی قرون پنجم تا نهم مدیون خود سازند و در علوم و فنون مختلف اعم از طب، ریاضی، فیزیک، شیمی، معماری و ادبیات پیشتاز همگان باشند.

این گذشته تابناک و غرورآفرین در آینه کتیبه‌های سنگی و سفالینه‌ها و آثار منقوش بر لوحه‌ها و اسناد و نسخه‌های خطی نمایان و آشکار است. لیکن به رغم تلاشهای گسترده‌ای که برای معرفی این آثار شده، باید اذعان نمود که این میراث گرانبها از دسترس و اطلاع نسل جوان امروز به دور مانده، به طوری که بسیاری از

جوانان این مرز و بوم حتی اسامی برخی اندیشمندان شهیر هم وطن خود را که منشأ تحوّل دانش بشری بوده‌اند، نشنیده‌اند و آثار و کتابهای آنان را نمی‌شناسند. خوشبختانه در عصر نظام شکوهمند اسلامی فرصتی پدید آمده است تا برای بازیابی هویت فرهنگی و احیای تمدن پرشکوه، اسلامی و ملی تلاشهایی از سوی همه فرهنگ دوستان و فرهیختگان کشور صورت پذیرد. بی‌شک مهمترین هدف همه دست‌اندرکاران، هویت‌دار کردن نسل امروز و ایجاد ارتباط بین نسلها، بویژه با گذشته درخشان کشور است.

مؤسسه فرهنگی اهل قلم از این حرکت فرهنگی غافل نمانده و در صدد برآمد تا زمینه تلخیص، بازنویسی و تدوین و انتشار مجموعه‌ای از مهمترین و شاخصترین آثار کهن تأثیرگذار بر فرهنگ و تمدن ایران و جهان را برای جوانان علاقه‌مند فراهم نماید. طرح انتشار این مجموعه به همت اکبر ایرانی قمی و علیرضا مختاری‌پور قهرودی از سال ۱۳۸۰ آغاز و تا زمستان ۱۳۸۴ صد جلد از این مجموعه آماده انتشار و ۹۱ عنوان از مجموعه «کارنامه دانشوران ایران و اسلام» و یک جلد از مجموعه «ارمغان ایرانیان» منتشر گردید و پس از آن ادامه این طرح ارزشمند، به مرکز پژوهشی میراث مکتوب واگذار گردید.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب در راستای آشنایی جوانان فرهیخته این مرز و بوم با آثار ارزشمند ایرانی اسلامی در صدد برآمد تا با تأسیس نشر میراث‌بان بعنوان یک نشر وابسته به میراث مکتوب این طرح را ادامه دهد.

امید است نسل جوان کشور با مطالعه این آثار که متناسب با فهم و اطلاعات آنان است، با شناخت بیشتر از گذشته پرافتخار خود به سوی آینده‌ای روشنتر گام بردارند.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	پادشاهی یزدگرد بهرام
۱۵	پادشاهی هرمز پسر یزدگرد
۱۶	پادشاهی پیروز
۲۰	پادشاهی بلاش
۲۴	پادشاهی قباد
۲۸	داستان مزدک و قباد
۳۳	پادشاهی کسری نوشین روان
۴۴	داستان نوش‌زاد و نوشین روان
۴۶	داستان بوزرجمهر (۱)
۵۴	داستان مه‌بود با زُروان
۵۹	رزم خاقان چین با هیتالیان
۶۹	داستان در نهادن شطرنج

۷۲	بوزرجمهر یازی نرد را می‌سازد.....
۷۴	داستان طلخند و گو.....
۷۹	داستان کلبله و دمنه.....
۸۴	داستان کسری با بوزرجمهر.....
۸۹	نامه کسری به هرمزد.....
۸۹	سخن پرسیدن موبد از کسری.....
۹۰	وفات یافتن قیصر روم و رزم کسری.....
۹۲	داستان کفشگر و انوشیروان.....
۹۸	[پادشاهی هرمزد].....
۱۰۵	[داستان مهران ستاد و بهرام چوبین].....

مقدمه

فردوسی در این بخش از شاهنامه به پرمجاثرترین داستانهای دوران ساسانی می‌پردازد که زندگی و کارهای هفت تن از بزرگترین شاهان ساسانی را دربر می‌گیرد. در این دوران، اوضاع و احوال اجتماعی ایران در حال دگرگونی است و ظهور مزدک و رواج مذهب وی در میان مردم ایران و حتی پذیرفته شدن آن به وسیله برخی از شاهان و فرزندان آنان، نشان از بحران بزرگی می‌دهد که جامعه ایرانی با آن روبرو بوده است و در این میان دوران پادشاهی انوشیروان، دارای ویژگیهای در خور تأمل و تفکری است. انوشیروان فرزند قباد از زنی روستایی است که او را به فرهنگیان می‌سپارند و به دانایی و خرد می‌بالد، تا آنکه مزدک پدید می‌آید و از قباد و انوشیروان می‌خواهد تا دین وی را بپذیرند. قباد به دین او درمی‌آید ولی انوشیروان پنج ماه از مزدک زمان می‌خواهد تا درباره دین او بیندیشد. پس به هر سو کسان می‌فرستد و دانایان

و خردمندان را از گوشه و کنار کشور فراهم می‌آورد و با مزدک به گفت‌وگو می‌نشاند، اما مزدک در مباحثه با خردمندان فرو می‌ماند و شکست می‌خورد. قباد از دین وی باز می‌گردد و مزدک را به انوشیروان می‌سپارد و او فرمان می‌دهد تا بیش از صد هزار تن از پیروان مزدک را بکشند و معلق در کنده‌هایی که از پیش آماده شده است، فرو برند و مزدک را به تماشای این باغ پر از کشتگان می‌برد و خود او را نیز می‌کشد و چون پدرش قباد می‌میرد انوشیروان به جای او بر تخت شاهی می‌نشیند و مردم را به دادگری نوید می‌دهد و کشور را به چهار استان بخش می‌کند و باژ مردم را کاهش می‌دهد و کارآگاهان به گرداگرد جهان می‌فرستد و از مردم می‌خواهد تا هر کسی از کسی ستم دیده است وی از او دادخواهی کند.

شاهان چین و هند بازرگزار او شدند و انوشیروان با قیصر روم پیکار کرد و سپهسالار او را کشت و سپاهش را پراکنده ساخت و رهسپار انطاکیه گشت و چنان این شهر مورد پسند او افتاد که فرمان داد شهری به نام «زیب‌خسرو» بسازند که همانند انطاکیه باشد. انوشیروان فرزند خود نوش‌زاد را که مسیحی شده و سر به شورش برداشته بود، کُشت و وزارت خود را به بزرگمهر بخشید که دانایی یگانه و بی‌مانند بود. انوشیروان چون به هفتاد و چهار سالگی رسید هرمزد فرزند خود را به جانشینی خویش برگزید و پس از چندی درگذشت.

هرمزد خویش پس از چندی فرمانروایی، ستم‌پیشگی کرد و مردم از خوی بد او بیزار شدند؛ زیرا ارجمندان درگاه پدرش را خوار ساخت و خردمندان از درگاه او گریختند و ایران را آشوب فرا گرفت و سواران خزر و دشت‌سواران

نیزه‌گذار، به ایران تاختند. او بهرام چوبین را برای سرکوبی دشمنان بیگانه به درگاه خود فراخواند و بزرگ داشت و سپهسالاری بخشید اما بهرام، پس از پیروزی بر ساوه‌شاه، سرکشی آغاز کرد و با هرمزد به دشمنی پرداخت و این ستیز را در دوران خسرو پرویز نیز دنبال کرد و خسرو پرویز با او جنگید و او را از ایران گریزند و سپس کسی را به چین فرستاد و بهرام را کشت.

خسرو پرویز در دوران پادشاهی خویش، عشق‌بازیها و سرزندگیهای فراوان کرد و داستان عشق‌ورزی او با شیرین، مشهور خاص و عام گردید و سرانجام فرزندش شیرویه، او را از کار برکنار کرد و کشت.